

N:o 5.

Uppläst och godkänd i Första Kammaren den 22 Mars 1872.
 — — — i Andra Kammaren den 22 — —

*Riksdagens underdåniga Skrifvelse till Kongl. Maj:t, angående ändring i 20
 kap. 11 § Strafflagen.*

(Lag-Utskottets Utlåtande N:o 10.)

S. A. K.

Hos Riksdagen hafva framställningar blifvit gjorda, åsyftande mildring i strafflagens bestämmelser om ansvar för iteration af stöld.

Enligt Riksdagens åsigt utmärka sig ifrågavarande straffbestämmelser för en stränghet, som föga öfverensstämmer med strafflagen i öfriga stycken, och som numera ej heller torde betingas af den allmänna rättsskänslan.

Under det att lagstiftaren i fråga om alla andra brott betraktat återfall endast såsom en försvårande omständighet i vanlig bemärkelse, har han deremot för iteration af stöld jemte ett annat dermed närbeslägtadt brott, nemligen rån, ansett nödigt att stadga svårare bestraffning än den, som efter den allmänna regeln kunde åläggas. Den fristående ställning, som ifrågavarande straffbestämmelser sålunda intaga, medför obestriddligen den fördel, att en lagförändring i ifrågavarande afseende kan tillvägabringas utan fara att sammanhanget eller harmonien i lagen derigenom störes.

Onekligen hvila gällande straffbestämmelser för första och andra iterationen af stöld, då fråga blir om straffmätningen, på en grundval, som icke är alldeles hållbar. Enär domaren vid tillämpningen af dessa straffbestämmelser har att först tänka sig brottet, såsom föröfvadt första gången, och till det då funna straffmått

lägga hvad den försvårande omständighet, att den brottslige förut är straffad, kan förskylla, låter en sådan straffmätning rationellt genomföra sig endast såvida det stulnas värde öfverstiger 15 R:dr. Går värdet af det stulna icke utöfver detta belopp, så och då dylikt tillgrepp första resan i allmänhet icke är stöld, utan endast snatteri, måste domaren här, enligt lagens mening, vid straffmätningen utgå icke från det straff, som på den gerning, första gången föröfvad, bort följa, utan från ett vida svårare straff, nemligen det för första resan stöld bestämda. Återfallet medför sålunda en tvåfaldig skärpning af straffet, dels den att gerningen, ehuru i och för sig straffbar endast såsom snatteri, dock bedömes såsom stöld, och dels den för återfallet särskildt utsatta tillökning i strafftiden.

Då häraf framgår, att, enligt gällande lag, straffet för andra resan stöld, när värdet af det tillgripna ej öfverstiger 15 R:dr, i sjelfva verket blir jemförelsevis strängare än det straff som följer, ifall stöldvärdet öfverstiger sagda belopp, har Riksdagen kommit till den mening, att lagen i förra fallet, och derest omständigheterna äfven för öfrigt äro mildrande, bör lemna domaren öppet att tillämpa det för första resan bestämda minsta straffmått. Detta ändamål vinnes, om i första punkten af 11 § i 20 kap. Strafflagen ordet »skall» utbytes emot »må».

På hufvudsakligen enahanda grunder och i anseende till de synnerligen mildrande omständigheter, som kunna förekomma äfven vid en tredje resan föröfvad stöld, torde det i afseende på detta brott, för höjande af det straffarbete, som å gerningen, första gången föröfvad, bort följa, i nuvarande lag stadgade minimum böra borttagas. Om detta sker, qvarstår dock den positiva föreskrift, att strafftillökning för återfallet här ovilkorligen skall ega rum, ehuru domarens pröfningsrätt i detta hänseende begränsas endast genom ett maximum. Detta maximum torde med skäl kunna nedsättas till fyra år. Ty när den omständighet allena, att förbrytaren två gånger tillförene blifvit straffad, medför en strafftillökning af fyra år utöfver hvad för gerningen första gången bort följa, så synes det ovedersägligt, att å lagstiftningens sida i förevarande fall ingalunda blifvit åsidosatt det allvar, som af brottets beskaffenhet och straffets ändamål betingas.

Under förutsättning att antydda förändringarne i första och andra punkterna af omförmälda lagparagraf varda genomförda, blir deraf en gifven följd att bestämmelserna i tredje punkten, angående ansvar för den som begår stöld fjerde gången eller oftare, måste i jemnbredd dermed ändras. I detta afseende anser Riksdagen, att straffets minimum bör nedflyttas från sex till fyra år, med den modifikation derjemte att, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, strafftiden må till två år nedsättas, samt att maximum i allmänhet bör inskränkas till tio års straffarbete i stället för straffarbete på lifstid, som torde böra bibehållas såsom maximum endast för det fall, att brottet har någon af de i 6 § omförmälda kvalifikationer. Riksdagen har så mycket mindre kunnat tveka att för sin del besluta denna förändring, som, enligt hvad Riksdagen inhemtat, straffångar, dömde för tjufnadsbrott till straffarbete på lifstiden, efter tio års strafftid numera vanligtvis, om icke alltid, då fram-

ställning derom göres, af Eders Kongl. Maj:t i nådeväg befrias från det återstående straffet, såvida de under fängelsetiden iakttagit ett oklanderligt uppförande. Men äfven ur en annan synpunkt framträda för en sådan förändring skäl, hvilkas giltighet svårligen läser kunna jäfvas. Det förekommer nemligen såsom föga öfverensstämmande med det system, som i vår strafflag är genomfördt och enligt hvilket straffarbete på lifstid användes för de gröfsta och farligaste förbrytelser, att låta detta straff komma till tillämpning på en förbrytelse, som icke af lagen är ansedd farligare, än att den i sin allmänlighet kan försonas med lägsta graden af straffarbete, hufvudsakligen på grund af den utanför sjelfva förbrytelsen liggande omständighet, att förbrytaren tillföre upprepade gånger varit straffad.

På grund af det anförda har Riksdagen för sin del beslutat en författning, hvarigenom stadgas, att 11 § i Strafflagens 20 kap. skall erhålla följande förändrade lydelse:

»Begår någon andra gången stöld, må tiden för det straffarbete, hvartill han för den gerning gjort sig skyldig, ökas med högst två år.

Begår någon tredje gången stöld, ökes tiden för straffarbetet med högst fyra år utöfver hvad för den gerning första gången följa bör.

Kommer han åter fjerde gången eller oftare, dömes till straffarbete från och med fyra till och med tio år; dock må, der omständigheterna äro synnerligen mildrande, tiden för straffarbetet till två år nedsättas. Inträffar fall, som i 6 § nämnes, då må till straffarbete på lifstid dömas.

Inbrott utan tillgrepp skall lika med stöld anses i fråga om förhöjning af straff, efter ty nu sagdt är.

Samma lag vare om rån eller försök dertill, der sådant förut begånget är af den, som för stöld eller inbrott straffas skall».

Riksdagen framhårdar etc.

Stockholm den 22 Mars 1872.
